Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Metaphysica - Cod. Ettenheim-Münster 335

Dorsche, Johann Georg

[S.l.], 1742

De habitibus

urn:nbn:de:bsz:31-131751

Visual Library

De Habitibus.

Habitus intellectuales theoretici sunt [illegible] intelligentia, scientia, et ex his duabus compositus, sapientia.

Intelligentia sunt principia, [illegible] non actu, sed potentialiter insunt [illegible] principia [illegible] propositiones e.g. parentes sunt honorandos, totum majus est sua parte: deum esse colendum [illegible] principiata terminos ignorat, quod sint parentes, quod totum, [illegible]

Habituum definitiones vide sis in [illegible] Ethicis, M. Jos. Sturm

[illegible] ad aliquid assensum cogimur [illegible] objecti evidentiam [illegible] dicentis autoritate.

De Metaphysica.

Aliae scientiae subalternantur Metaphysicae impropriè. quia non practicè, sed speculativè sibi Metaphysica subalternat alias scientias.

Subalternatio est vel propria vel impropria: Impropria vel ratione finium, quando unius scientiae finis refertur ad finem alterius [illegible] factores [illegible], ordinatur ad [illegible] finem quia illa [illegible] instrumenta ad eundem aequorum usum [illegible] subalt. vel ratione principiorum, quia una scientia [illegible] altera scientia [illegible] sua principia, ita ut quod in superiori scientia [illegible] conclusio est in inferiori sit principium, sicut Medicina subalternatur Physicae. Hoc modo sibi Metaphysica alias scientias subalternat. vel [illegible] subjectorum, quando subjecta scientiae inferioris est species subjecti scientiae superioris. sic [illegible] subalternatur [illegible] scientia de animali.

Propria subalternatio est, quando prorsus idem est subjectum in scientia subalternata, quod in subalternante cum differentia [illegible] accidentali. sic Optica quae agit de linea visibili, subalternatur Geometriae, quae agit de linea simpliciter, Musica quae agit de numero sonoro, subalternatur Arithmeticae, quae agit de numero simpliciter.

Quaecunque scientia agit de genere, agit et de specie. CANON.

Object. Metaphys: non agit de [illegible] speciebus entis. Ergo Canon non erit verus.

Resp. quaecunque scientia quae agit de genere, agit et de specie. Si non prohibeat abstractio. e.g. agitur in Metaphys: de Deo, Angelis et anima, quae species sunt entis, sed non agit de corpore animato [illegible] quia illa [illegible] materia, sic minimè, corpus in homo, [illegible] mea.

Logica non agit de materia veritate rerum et terminorum simplicium, sive operationis mentis primae. Sed de veritate propositionum et operationis mentis secundae et tertiae: agit logica de terminis simplicibus, sed [illegible] objecti, et in prima operatione [illegible] sunt [illegible] secunda operatione [illegible] sunt instrumenta [illegible] tractandi. Proprie vero Metaphysici [illegible] est agere de terminis.

Differt Logica a Metaph:

1 Metaphysica agit de rebus, Logica de modo eas tractandi. 2 Metaphysica agit de veritate simplicium: [illegible] de veritate propositionum. 3 Metaphysica est habitus principalis, Logica instrumentalis. NB. Scientia [illegible] [illegible] sunt relata: Est n. scientia relatorum transcendentalium, a praedicam: q primario est alia praedicam: in qualitate 2 qa n [illegible] in illa est relatio dantur n. multa [illegible], q [illegible] [illegible] fiat.

Object: q. divis: Metaphysica in partem com. et propriam.

1 Cujus divisionis membra contradictoria sibi n. sunt opposita illa divisio n. est bona. Hac divisio talis est. [illegible] ps agit de eodem. v. g. agitur in parte propria de deo angelis et aia separata, de agitur et de [illegible] in parte com., qa de ente agitur. Resp. Cujus membra divisionis sibi n. sunt opposita omnino materialiter nec formaliter, ea divisio n. est bona. Sic limitata major negatur minor: formaliter n. [illegible] sunt opposita membra hujus divisionis: nam pars com. de omnibus entibus agit, propria v. quibusdam et de propriis eorum affectionibus.

2 Quaecunque scientia est unissubstantialissima, illa n. pt dividi in com. et propriam. Metaph. talis. E.

R. Quaecunque scientia est [illegible] [illegible] [illegible] illa n. pt dividi in com. et propriam partem. limitata majori negatur minor. 2. Quaecunque scientia est [illegible] absolute et simpliciter, illa n. pt divi[di]. et Metaph: dicitur [illegible] comparatione et respectu, resp: minimum particularium scientiarum [illegible] quae de particularibus agunt. 3 de universis ratione objecti, n. ab ratione subjecti est [illegible] [illegible] ps pt [illegible].

3 Quaecunque scientia distincta et propria, et habet propriam et distinctam divisionem. Metaph. n. pt distinctis et propriam divisionem. E. Resp. Sic. Cum divisio est aliis com. scientiis, illa n. est bona. Hic divisio est com. aliis scientiis v. g. Logica dividitur in partem com. et propriam. Sic et Physica. E.

R. absolute et simpliciter major valet, sed n. [illegible] [illegible], jam divisio haec com. est aliis, n. absolute [illegible] nomine et [illegible], sed tantum [illegible] nomen [illegible] [illegible] a. et modum considerandi sunt diversa.

4 Quaecunque tractantur in parte com. (q. h.) illa debent competere omni enti. Atqui ea finitis compositis potentiae n. competunt omni enti v. g. Deo. E.

R. Limitando, quaecunque tractantur in parte com. debent competere omni enti vel singulariter vel simpliciter vel sub distinctione, sic [illegible] ens est vel actu vel potentia vel [illegible] vel [illegible], finitum vel infinitum.

NB. Omnis scientia requirit tria. 1. Subjectum (objectum) de quo affectiones demonstrantur per principia. 2 Principia, per quae affectiones demonstrantur de subjecto. 3 Affectiones, quae de subjecto demonstrantur per principia. v. g. [illegible] [illegible]. [illegible] diabolus est bonus. diabolus est objectum, bonitas affectio, quae demonstratur de subjecto, ens est principium, quae tria omnia in Metaph: n. differunt.

Ad scientiam a [illegible] [illegible] de requiritur, ut [illegible] suas habeat [illegible]. Sic Metaph: n. tn de ente demonstrat affectiones, sed et addit [illegible], ut sunt Deus, Angelus, aia separata.

Contra divisionem: omne Ens est vel substant: vel accid:

Cuicunque per se n. subsistit, illud n. est Ens.

Accidens n. per se subsistit. E.

R. Est hom: in vocab. per se subsistere, opponitur n. vel [illegible] inhaerere, vel [illegible] n. habere Entitatem de posteriori valet major, n. de priori, etsi n. accidens inhaerat tn [illegible].

Meth